

Σχεδιασμός και στάδια υλοποίησης ενός πολιτιστικού προγράμματος¹

Βασιλική Αρβανιταντώνη

Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων και
Καλλιτεχνικών Αγώνων της Διεύθυνσης
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Πειραιά (για τις
σχολικές μονάδες της Διεύθυνσης-1^{ου} & 4^{ου}
Γραφείου - από το 5^ο Γραφείο: Πόρου, Τροιζηνίας,
Μεθάνων, Σπετσών)

Τίτλος : (Εξαρτάται από το θέμα)

Θέμα: Η επιλογή του θέματος γίνεται με την συνεργασία του συντονιστή εκπαιδευτικού και των μαθητών. Το θέμα επιλέγεται σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών, την ηλικία, το σχολικό περιβάλλον, το εποπτικό υλικό, την επικαιρότητα, διατυπώνεται με συγκεκριμένο και σαφή τρόπο και διακρίνεται σε υποθέματα.

Γενικός στόχος : Να έχει συγκεκριμένο στόχο σύμφωνα με το θέμα του προγράμματος.

Υποθέματα : Ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές συναποφασίζουν για τα υποθέματα και τις δραστηριότητες που προκύπτουν τα οποία συνήθως συνδέονται και με τα μαθήματα του Αναλυτικού προγράμματος.

Επιμέρους στόχοι κατά την υλοποίηση: Γνωστικοί (κατανόηση εννοιών, σχέσεων, αλληλεπιδράσεων και γενικότερα απόκτηση και διεύρυνση γνώσεων). Επιστημονικοί-ερευνητικοί (επιστημονική μεθοδολογία, κριτική προσέγγιση θεμάτων, χρήση βιβλιοθηκών και Διαδικτύου). Κοινωνικοί (ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, ομαδικότητας, επικοινωνίας, σεβασμό στη διαφορετικότητα, άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία κ.ά.). Ψυχολογικοί (ανάπτυξη κώδικα αξιών και συμπεριφοράς, αυτοβελτίωση, αυτοεκτίμηση και αυτοσεβασμός).

Αναλυτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης-προγραμματισμός:

-*Πλαίσιο δράσης και επιλογή δραστηριοτήτων:* ανταλλαγή απόψεων, συζήτηση για τον τρόπο εργασίας και τις δραστηριότητες.

-*Χωρισμός σε ομάδες² :* οι ομάδες πρέπει να είναι μικρές για να υπάρχει ευελιξία και αποτελεσματικότητα στις διάφορες δράσεις και μικτές ως προς το φύλο, την αποδοτικότητα των μαθητών (υψηλό/ χαμηλό επίπεδο γνώσεων) και την πολυπολιτισμικότητα της τάξης. Καλό είναι να δημιουργηθούν ομάδες ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Η κάθε ομάδα επιλέγει την ενότητα ή το υπόθεμα που την ενδιαφέρει.

-*Έρευνα και συλλογή υλικού:* (αναζήτηση στοιχείων από τις πηγές, επισκέψεις σε βιβλιοθήκες, αρχεία και μουσεία, έρευνα στο Διαδίκτυο, καταγραφή δεδομένων). Στο χώρο του σχολείου από τη σχολική βιβλιοθήκη σχολικά και μη βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, διάφορα επιστημονικά βιβλία και έντυπα, το Διαδίκτυο με την υποστήριξη του υπεύθυνου εκπαιδευτικού και υλικό που θα προσκομίσει ο εκπαιδευτικός. Εκτός σχολείου, έρευνα στη

¹ Σύμφωνα με τις εγκυκλίους του ΥΠΕΠΘ Γ7/127365/17-11-2003 & Γ7/11730/19-10-2007

² Μωραΐτου Πηνελόπη – Δόριζα Γαρυφαλλιά. *Σχέδιο εργασίας, διαθεματική προσέγγιση στη γνώση*. Εκδ. Άγκυρα, 2006

βιβλιοθήκη της περιοχής αν υπάρχει, εκπαιδευτικές επισκέψεις σε χώρους που θα βοηθήσουν στην έρευνα, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, παρατήρηση.

-Μελέτη, ερμηνεία και ταξινόμηση του υλικού: (ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων, σύνταξη ερωτηματολογίων, συνεντεύξεις, οργάνωση εργαστηρίων έκφρασης και δημιουργίας). Κάθε ομάδα μελετά με την βοήθεια του εκπαιδευτικού, ερμηνεύει, επιλέγει τις πληροφορίες και τις δραστηριότητες που χρειάζεται για την θεματική ενότητα που έχει επιλέξει. Ταξινομούνται τα επιλεγμένα στοιχεία και δημιουργείται σύνθεση του υλικού και των δραστηριοτήτων όλων των ομάδων.

-Παραγωγή έργου: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος στη σχολική κοινότητα και στην τοπική κοινωνία: διοργάνωση έκθεσης, εικαστικές/θεατρικές/ μουσικές και άλλες δραστηριότητες, δημιουργία έντυπου, αφίσας, ημερολογίου, cd, άλμπουμ, παραγωγή υλικού σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή κ.ά.

Μεθοδολογία υλοποίησης: Ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός θα πρέπει να εμπυχώνει και να στηρίζει τους μαθητές στη διαδικασία ανακάλυψης της γνώσης μέσα από την έρευνα, την ανάλυση, τη σύνθεση και τη βιωματική προσέγγιση μέσα από τη διοργάνωση εργαστηρίων έκφρασης και δημιουργίας.

Ενδεικτικές μέθοδοι: *Μέθοδος Project* (η διαδικασία της μάθησης γίνεται στο περιβάλλον των πηγών, οι μαθητές επιλέγουν το θέμα σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα τους, προσεγγίζουν και αναπτύσσουν το θέμα μέσα από δραστηριότητες), *έρευνα πεδίου* (οι μαθητές αναλαμβάνουν ενεργό δράση : φωτογράφιση, συνεντεύξεις, βιντεοσκόπηση, ζωγραφική κ.λ.π.), *έρευνα δράσης* (οι μαθητές συλλέγουν στοιχεία που αφορούν στο επιλεγμένο θέμα και αναλύουν τα δεδομένα, η δράση που αναλαμβάνουν καθορίζεται από τα στοιχεία), *ανθρωπολογική έρευνα* (επιλέγουν ένα θέμα μελέτης που αφορά μια κοινωνική ομάδα. Εντάσσονται στην ομάδα, παρατηρούν, καταγράφουν και συμμετέχουν στις δραστηριότητες για να κατανοήσουν το θέμα τους) ή *συνδυασμός αυτών*.

Συνεργασίες με άλλους φορείς: Το Πολιτιστικό Πρόγραμμα μπορεί να λειτουργήσει ως συνδετικός κρίκος σχολείου και κοινωνίας.

Συνεργασίες - επισκέψεις σε : φορείς της Τοπικής ή νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, δημόσιους οργανισμούς, ΑΕΙ, κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, τοπικές βιβλιοθήκες, Αρχεία του Κράτους, Εφημερίδες, Πολιτιστικούς φορείς, πινακοθήκες, συλλογές, Μουσεία, Εφορίες Αρχαιοτήτων, Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων κ.ά.

Συζητήσεις- συνεντεύξεις με : ειδικούς επιστήμονες και ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών οι οποίοι μπορούν να στηρίξουν το έργο των εκπαιδευτικών στην υλοποίηση των προγραμμάτων.

Πεδία σύνδεσης με τα προγράμματα σπουδών των αντίστοιχων γνωστικών αντικειμένων: ανάλογα με το θέμα και τις δραστηριότητες.

Διαδικασία αξιολόγησης – φάσεις παρακολούθησης: Το πρόγραμμα αξιολογείται τόσο κατά τα στάδια υλοποίησής του όσο και στο τελικό στάδιο. Οι μαθητές συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης. Το πρόγραμμα αξιολογείται με τακτικό διάλογο δασκάλου και μαθητών για την πορεία του, την έρευνα και τις δράσεις, τις τυχόν δυσκολίες κ.ά. Στο τέλος, συζητούν και εξάγουν συμπεράσματα και εκφράζουν τις απόψεις τους για το αποτέλεσμα

του προγράμματος, της συμμετοχής, συνεργασίας και δημιουργικής έκφρασής τους.

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα μετά την ολοκλήρωση: Να επιτευχθεί ο αρχικός στόχος.

Προϋπολογισμός προγράμματος : Αναλώσιμα, αγορά βιβλίων, έξοδα παρουσίασης προγράμματος.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των Πολιτιστικών Προγραμμάτων είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις που αφορούν στους παρακάτω θεματικούς άξονες³:

- **Θέατρο – θεατρικό εργαστήριο**
- **Εικαστικά – εικαστικό εργαστήριο**
- **Μουσική – μουσικό εργαστήριο**
- **Χορός – εργαστήριο χορού**
- **Πολιτιστική παράδοση**
- **Φωτογραφία – λέσχη φωτογραφίας**
- **Μαθητικός Τύπος**
- **Κινηματογράφος– ντοκιμαντέρ - οπτικοακουστικά μέσα**

Άλλα καινοτόμα πολιτιστικά προγράμματα

- **Μ.Μ.Ε.**
- **Λογοτεχνία**

(Απόσπασμα από το βιβλίο (2008) « ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ . Ενημερωτικό και υποστηρικτικό υλικό για εκπόνηση Προγραμμάτων Καινοτόμων Δράσεων στα Δημοτικά και τα Νηπιαγωγεία». Βασιλική Αρβανιταντώνη - Γιώργος Βούλγαρης - Νίκος Γουλόπουλος)

³ σύμφωνα με τις εγκυκλίους Γ7/127365/17-11-2003, Γ7/108800/19-10-2006, Γ7/11730/19-10-2007